

Таким чином, застосовувані заходи державно-правового примусу органів Держказначейства охоплюють увесь спектр (від попередження до притягнення до відповідальності) адміністративно-правового впливу на суспільні відносини в бюджетній сфері.

Література

1. Про Положення про Державну казначейську службу України: Указ Президента України від 13 квітня 2011 р. № 460/2011 // Урядовий кур'єр. – 2011. – № 89. – 19 травня.

2. Колпаков В. К. Адміністративне право України: Підручник / В. К. Колпаков. – К.: Юрінком Інтер, 1999. – 736 с.

3. Кодекс України про адміністративні правопорушення від 7 грудня 1984 р. № 8073-Х // Відомості Верховної Ради Української РСР. – 1984. – Додаток до № 51. – Ст. 1122.

УДК 342.9.03(043.2)

Розум І. О., к.ю.н., старший викладач,
Юридичний інститут,
Національний авіаційний університет, м. Київ

ВРАХУВАННЯ СУДОВОЇ ПРАКТИКИ ЄВРОПЕЙСЬКОГО СУДУ З ПРАВ ЛЮДИНИ У ХОДІ РОЗРОБКИ МЕТОДИЧНИХ РЕКОМЕНДАЦІЙ ЩОДО ПІДГОТОВКИ ТА ПРОВЕДЕННЯ СЕМІНАРСЬКИХ (ПРАКТИЧНИХ) ЗАНЯТЬ ПО ТЕМІ «ПРОВАДЖЕННЯ У СПРАВАХ ПРО АДМІНІСТРАТИВНІ ПРАВОПОРУШЕННЯ»

Як прямо слідує із частини 1 статті 47 Закону України «Про вищу освіту» від 01.07.2014 р. № 1556-VII [1] (далі – Закон) освітній процес – це інтелектуальна, творча діяльність у сфері вищої освіти і науки, що провадиться у вищому навчальному закладі (науковій установі) через систему науково-методичних і педагогічних заходів та спрямована на передачу, засвоєння, примноження і використання знань, умінь та інших компетентностей у осіб, які навчаються, а також на формування гармонійно розвиненої особистості. У контексті частини 2 статті 50 Закону основними видами навчальних занять у вищих навчальних закладах є, крім іншого, практичні та семінарські заняття. Останні, з нашої точки зору, можна охарактеризувати як найбільш ефективні колективні аудиторні форми опанування і засвоєння студентами поданого на лекції та індивідуально опрацьованого у ході передбаченого робочою навчальною програмою дисципліни часу їх самостійної роботи навчального матеріалу, що являють собою органічну єдність системи засобів, методів, способів та прийомів навчання у поєднанні з дієвим організуючим впливом і контролем науково-педагогічного працівника. У ключі викладеного вище методичні рекомендації щодо підготовки та проведення семінарських (практичних) занять, а також самостійної роботи студентів прямо та безпосередньо

забезпечують впорядкованість процесу оволодіння навчальним матеріалом під час позааудиторної навчальної роботи і послідовне формування у студентів самостійності як риси характеру, що відіграє суттєву роль у підготовці сучасного фахівця вищої кваліфікації. Не є у даному випадку винятком й навчальна дисципліна «Адміністративний процес». Проведення у справах про адміністративні правопорушення є одним із найбільш поширеніших проваджень адміністративного процесу та охоплює собою врегульовану нормами адміністративно-процесуального права діяльність уповноважених на те органів та посадових осіб, пов'язану з розглядом і вирішенням справ про адміністративні правопорушення, винесенням по них законних і об'єктивних постанов та їх виконанням, а також вжиттям заходів попередження правопорушень [2, с. 95]. Кінцевою метою опрацювання студентом навчального матеріалу по даній темі, окрім іншого, виступає й необхідність формування у нього навичок практичного застосування положень чинного адміністративно-процесуального законодавства, що регламентує порядок здійснення провадження, а також тактики ведення процесу з метою забезпечення захисту прав, свобод та охоронюваних законом інтересів осіб, які беруть у ньому участь. У статті 3 Конституції України проголошено один з основних конституційних принципів, згідно із котрим права і свободи людини та їх гарантії визначають зміст і спрямованість діяльності держави. Держава відповідає перед людиною за свою діяльність. У той же час у Конституції закріплено загальний обов'язок кожного неухильно додержуватися Конституції України та законів України, не посягати на права і свободи, честь і гідність інших людей. Як впливає із частини 1 статті 9 Основного Закону, чинні міжнародні договори, згода на обов'язковість яких надана Верховною Радою України, є частиною національного законодавства України. Законом України від 17.07.1997 р. № 475/97-ВР Україною було ратифіковано Конвенцію про захист прав людини і основоположних свобод 1950 року (далі – Конвенція) та визнано поширення юрисдикції Європейського суду з прав людини (далі – Суд) на всі питання тлумачення і застосування Конвенції та протоколів до неї, подані йому на розгляд відповідно до статей 33, 34, 46 і 47 останньої. Судом неодноразово розглядалися справи з приводу порушень Україною взятих на себе міжнародних зобов'язань за Конвенцією та протоколами до неї під час здійснення уповноваженими на те національними органами та посадовими особами провадження у справах про адміністративні правопорушення. Так, 30.10.2014 р. Судом було винесено рішення у справі за заявою (№ 17888/12), яку 21.03.2012 р. подала до Суду проти України на підставі статті 34 Конвенції громадянка України пані Галина Миколаївна Швидка (набуло статусу остаточного 30.01.2015 р.) [3]. Виходячи із поданої заяви, Судом було встановлено, що 25.08.2011 р. відносно заявниці було складено протокол про вчинення адміністративного правопорушення, передбаченого статтю 173 Кодексу України про

адміністративні правопорушення (далі – КУпАП). 30.08.2011 р. Шевченківський районний суд м. Києва своєю постановою визнав заявницю винною у вчиненні дрібного хуліганства та наклав на неї адміністративне стягнення у вигляді адміністративного арешту строком на десять діб. Частиною 1 статті 294 КУпАП встановлено, що постанова судді у справах про адміністративне правопорушення набирає законної сили після закінчення строку подання апеляційної скарги, *за винятком постанов про застосування стягнення, передбаченого статтею 32 Кодексу*. У контексті порушення Україною у вказаній вище справі статті 2 Протоколу 7 до Конвенції Судом було зазначено, що апеляційна скарга заявниці на постанову від 30.08.2011 р., подана того ж дня, не зупиняла виконання судового рішення, а накладене стягнення було застосовано невідкладно. Якщо б адміністративне стягнення було іншим, рішення суду першої інстанції набрало б законної сили лише за відсутності апеляційної скарги упродовж встановленого законодавством строку або якщо б апеляційний суд залишив його без змін. Проте у цій справі перегляд судом апеляційної інстанції відбувся після того, як заявниця фактично відбула у повному обсязі застосоване адміністративне стягнення. Суд не оминув увагою і той факт, що якби апеляційний суд скасував постанову суду першої інстанції, то заявниця могла вимагати на цій підставі виплати їй відшкодування як матеріальної, так і моральної шкоди. Однак такий ретроспективний та виключно компенсаторний засіб юридичного захисту не можна вважати заміною права на перегляд, закріпленого у статті 2 Протоколу 7. Виходячи з викладеного вище, зауважимо на тому, що врахування судової практики Європейського суду з прав людини у ході розробки методичних рекомендацій щодо підготовки та проведення семінарських (практичних) занять, а також самостійної роботи студентів по темі «Проведення у справах про адміністративні правопорушення», як і навчальній дисципліні «Адміністративний процес» у цілому, є важливою і необхідною умовою виконання завдань та досягнення кінцевої мети освітнього процесу.

Література

1. Про вищу освіту: Закон України від 1 липня 2014 р. № 1556-VII [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1556-18/paran821#n821>.
2. Гончарук С. Т. Адміністративний процес: навч. посіб. / С. Т. Гончарук. – К.: НАУ, 2012. – 185 с.
3. Рішення Європейського суду з прав людини у справі за заявою (№ 17888/12), яку 21 березня 2012 року подала до Суду проти України на підставі статті 34 Конвенції про захист прав людини та основоположних свобод громадянка України пані Галина Миколаївна Швидка [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.minjust.gov.ua/34549>.